

PRAGMATIQ
kancelaria prawna

Co zrobić na wypadek nagłej śmierci przedsiębiorcy?

PORADNIK

1. Ustal jaka była ostatnia wola osoby zmarłej

Czy zmarły pozostawił testament, czy został powołany wykonawca testamentu, czy był w firmie powołany prokurent? Jeżeli nie było testamentu, ustal czy pomimo braku pozostawienia testamentu wiadomo jest jaka była wola osoby zmarłej w zakresie dalszych działań? – W tym celu zwróć się do najbliższej rodziny spadkodawcy. Zwykle członkowie najbliższej rodziny mają ogólną wiedzę na temat woli zmarłego.

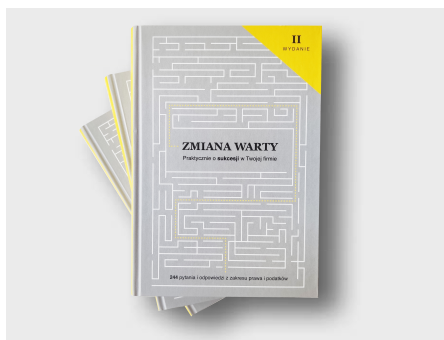
2. Ustal jaki jest krąg spadkobierców

Dzięki temu dowiesz się kto, na jakich zasadach i w jakim zakresie dziedziczy. Znaczna część decyzji związanych z kontynuowaniem działalności zmarłego przedsiębiorcy, powinna zostać podjęta łącznie przez większość spadkobierców i bez ustalenia kto co dziedziczy po zmarłym przedsiębiorcy. Pamiętaj, że zarządcę sukcesyjnego mogą powołać spadkobiercy posiadający udział w przedsiębiorstwie w spadku większy niż 85/100. Ponadto, warto mieć na uwadze, że w przypadku śmierci przedsiębiorcy wszelkie koncesje, licencje oraz inne decyzje związane z przedsiębiorstwem co do zasady wygasają w terminie trzech miesięcy od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego lub jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony w terminie sześciu miesięcy od dnia śmierci przedsiębiorcy.

Przeczytaj więcej o tym, na co zwrócić uwagę w naszym artykule: **Sukcesja firmy po śmierci właściciela – co należy wiedzieć? (tutaj)**

3. Ustal stan majątku oraz długów

Pamiętaj, że w skład spadku wchodzi nie tylko aktywa, ale także długi. Przed przyjęciem spadku zweryfikuj więc czy i jakie zobowiązania zostawił po sobie spadkodawca. W pierwszej kolejności zwróć się do najbliższej rodziny z pytaniem o długi spadkodawcy. Jeżeli jednak najbliżsi spadkodawcy nie będą mieli wiedzy w zakresie zobowiązań zmarłego spadkodawcy, wówczas warto przejrzeć dokumenty pozostawione przez spadkodawcę, np. umowy pożyczek, kredytów itp., dzięki czemu dowiesz się jakie zobowiązania pozostawił.

Rozwinięcie tej i innych kwestii znajdziesz w książce: **„Zmiana warty. Praktycznie o sukcesji w Twojej firmie”**

Z kodem **PORADNIK1** otrzymasz rabat!

Zamów teraz

4. Pamiętaj o podatkach - od spadku, PIT, VAT

Nabycie przedsiębiorstwa osoby fizycznej i spółki cywilnej w drodze spadku może być całkowicie zwolnione z opodatkowania. Musisz jednak spełnić następujące warunki:

- po pierwsze jako nabywca przedsiębiorstwa powinieneś prowadzić je co najmniej przez okres dwóch lat od dnia nabycia przedsiębiorstwa,
- powinieneś zgłosić nabycie przedsiębiorstwa do urzędu skarbowego w terminie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia lub wydania europejskiego poświadczenia spadkowego.

Co istotne, nie ma znaczenia czy spadkobiercą jest najbliższy członek rodziny czy osoba niespokrewniona ze spadkodawcą.

Analizując kwestie opodatkowania pamiętaj również, że co do zasady z chwilą śmierci przedsiębiorcy, zostaje on wykreślony z rejestru VAT. Jeżeli jednak powołany zostanie zarządca sukcesyjny, rozliczenia podatkowe, których dokonywał przedsiębiorca, są – co do zasady – kontynuowane od razu po jego śmierci przez przedsiębiorstwo w spadku. Dopiero z momentem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego przedsiębiorstwo w spadku przestaje być podatnikiem VAT.

5. Doprowadź do porozumienia spadkobierców

Ustal ich potrzeby oraz ewentualne zaangażowanie w działalność przedsiębiorstwa – im liczniejsi spadkobiercy, tym niestety więcej pomysłów na dalszy rozwój firmy. To często rodzi konflikty między spadkobiercami, którzy nie potrafią porozumieć się między sobą co prawie zawsze niekorzystnie wpływa na funkcjonowanie firmy. W związku z tym ustal potrzeby każdego ze spadkobierców czy są za pozostaniem w biznesie, a jeśli taki, to formalnie ureguluj uprawnienia, ale i obowiązki każdego z nich. To pozwoli na spokojne prowadzenia biznesu i niepowstawanie sytuacji konfliktowych.

Kilka słów o sukcesji w rozmowie z Finansowym Ninją.

Michał Szafrński (Jak Oszczędzać Pieniądze) poleca książkę Zmiana warty!

[Posłuchaj podcastu](#)

6. Doprowadź do ustanowienia zarządcy sukcesyjnego, który zadba o sprawy zewnętrzne przedsiębiorstwa, w tym wypełnienie obowiązków prawnych

Koniecznym jest zrobić to w ciągu dwóch miesięcy od dnia śmierci spadkodawcy, ponieważ po tym okresie takie uprawnienie wygaśnie. Jest kilka istotnych elementów związanych z powołaniem zarządcy sukcesyjnego:

- uprawnienie takie przysługuje osobom posiadającym udział w przedsiębiorstwie w spadku większy niż 85/100,
- osoba powołana na zarządcę sukcesyjnego powinna wyrazić zgodę na pełnienie tej funkcji,
- należy dokonać wpisu tej osoby do CEiDG.

Miej również na uwadze, że powyższe oświadczenie zarządcy i zgoda spadkobierców powinny zostać sporządzone w formie aktu notarialnego.

Dzięki powołaniu zarządcy sukcesyjnego, możliwe będzie kontynuowanie działalności zmarłego przedsiębiorcy, a co za tym idzie wykonywanie wszelkich umów związanych z działalnością przedsiębiorstwa. Wszelkie uprawnienia i obowiązki wynikające z zawartych uprzednio przez przedsiębiorcę umów przechodzą na następców prawnych, ale wykonywane są przez zarządcę sukcesyjnego.

7. Pamiętaj o konieczności „przedłużenia” możliwości wykonywania koncesji, licencji oraz decyzji związanych z przedsiębiorstwem

Co do zasady licencje, koncesje i decyzje związane z przedsiębiorstwem wygasają po śmierci przedsiębiorcy. Istnieje jednak możliwość dalszego wykonywania wszelkich decyzji. Jeżeli w firmie został powołany zarządca sukcesyjny, to on ma możliwość złożenia wniosku o potwierdzenie możliwości wykonywania decyzji administracyjnych związanych z przedsiębiorstwem. Wniosek taki powinien być złożony przez zarządcę sukcesyjnego w terminie trzech miesięcy od dnia jego ustanowienia. W przypadku natomiast, gdy w firmie nie powołano zarządcy sukcesyjnego, osoby uprawnione mogą złożyć wniosek o przeniesienie na nie decyzji związanych z przedsiębiorstwem. Wówczas taki wniosek powinien zostać złożony przez osoby uprawnione w terminie sześciu miesięcy od dnia śmierci przedsiębiorcy, a w przypadku gdy został powołany zarządca sukcesyjny, w terminie sześciu miesięcy od dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

8. Doprowadź do kontynuacji stosunku pracy z pracownikami

Pamiętaj, że jeżeli przedsiębiorca za życia nie powołał zarządcy sukcesyjnego, wszelkie umowy o pracę wygasają z upływem 30 dni od dnia śmierci przedsiębiorcy. W takie sytuacji, przed upływem wskazanego terminu, należy zawrzeć z pracownikami porozumienie o kontynuacji stosunku prawnego.

9. Rozważ ustanowienie menedżera, który zadba o sprawy wewnętrzne przedsiębiorstwa, w tym wykonanie zawartych umów

Jest to alternatywne rozwiązanie dla osób, które nie chcą sprzedawać odziedziczonego przedsiębiorstwa, ale jednocześnie z różnych powodów nie czują się na siłach prowadzić biznes po zmarłym przedsiębiorcy. Jeżeli znalazłeś się w takiej sytuacji, znajdź zewnętrznego menagera, który ma odpowiednio wysokie kwalifikacje, aby prowadzić firmę, zna dobrze rynek i potrafi odpowiednio zmotywować zespół. Dzięki temu będziesz mógł odpocząć i być spokojny o rozwój biznesu.

10. Dopilnuj aby dane w rejestrach zostały uaktualnione: CEIDG, KRS, urząd patentowy, księgi wieczyste, rejestry prowadzone przez organy, które wydały koncesje, licencje oraz decyzje związane z przedsiębiorstwem

Pamiętaj, że powołanie zarządcy sukcesyjnego musi zostać uwidocznione w CEIDG, jest to jeden z warunków skutecznego ustanowienia zarządu sukcesyjnego. Uaktualnienia wymagają również pozostałe rejestry, jeżeli spadkodawca miał zarejestrowany znak towarowy, po jego śmierci konieczne jest złożenie wniosku do Urzędu Patentowego o zmiany w rejestrze. Trzeba wówczas wskazać numer prawa ochronnego na znak towarowy oraz podać dane obecnego właściciela znaku. Jednocześnie do wniosku należy dołączyć postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub notarialnego poświadczenie dziedziczenia i dopiero z momentem zmiany w rejestrze, będzie ona skuteczna wobec osób trzecich. Złożenia wniosku wymaga również przeniesienie koncesji, licencji i innych decyzji, przyznanych zmarłemu przedsiębiorcy.

Dowiedz się więcej jak przebiega przekazanie firmy dzieciom, w naszym artykule: **Sukcesja w firmie rodzinnej – przekazanie firmy dzieciom** ([tutaj](#)).

11. Rozważ wprowadzenie menedżera do przedsiębiorstwa na stałe lub sprzedaż firmy

W celu usprawnienia działalności otrzymanego w spadku przedsiębiorstwa warto rozważyć przyjęcie kompetentnego menedżera, który sprawnie będzie zarządzał przedsiębiorstwem. Dzięki temu będzie miał spokojną głowę w prowadzeniu biznesu. Drugą opcją, którą warto przemyśleć jest sprzedaż firmy. Takie rozwiązanie może okazać się korzystne w szczególności, gdy spadkobiercy nie potrafią się porozumieć co do kierunku działań. Umożliwi to sprawiedliwy podział środków otrzymanych w wyniku sprzedaży firmy. Sprzedaż firmy może się również okazać korzystna dla kogoś, kto z góry wie, że nie zna się na tej dziedzinie biznesu lub ma inne zobowiązania zawodowe, a nie chce wiązać się na stałe z zewnętrznym menagerem.

12. Zadbaj o swoje bezpieczeństwo

Obojętnie, którą opcję wybierzesz – spółka rodzinna, wprowadzenie menedżera czy sprzedaż firmy. Pamiętaj o tym aby zadbać o właściwe zabezpieczenie swoich interesów.

Zniżka 10 zł z kodem PORADNIK1

Wszystko, co chcesz wiedzieć na temat sukcesji z perspektywy prawa i podatków **w 244 pytaniach i odpowiedziach** w poradniku „Zmiana warty”.

Zamów teraz

Masz pytania? Skontaktuj się z ekspertem!

Rafał Szymkowiak

radca prawny

tel.: (+48) 601 715 496

r.szymkowiak@pragmatiq.pl

Jacek Miłaszewski

radca prawny

tel.: (+48) 505 425 150

j.milaszewski@pragmatiq.pl

PRAGMATIQ
kancelaria prawna

2020